

Beslissing

van de VREG

met betrekking tot de wijziging van de Voorwaarden voor de aanbieders van balanceringsdiensten voor Frequentieherstelreserves met automatische activering (aFRR) (“T&C BSP aFRR”)

Inhoud

I.	Inleiding	3
I.1.	Aanleiding.....	3
I.2.	Wettelijk kader	3
I.2.1.	Europeesrechtelijke regels	3
I.2.2.	Gewestelijke regelgeving.....	6
I.3.	Voorafgaand traject.....	7
I.4.	Voorwerp.....	7
II.	Analyse en beoordeling.....	9
II.1.	Beoordelingsbevoegdheid VREG.....	9
II.2.	Procedurele vereisten	9
II.2.1.	Vereisten wat betreft betrokkenheid distributienetbeheerders en belanghebbenden [EBGL art. 18]	9
II.2.2.	Vereisten wat betreft openbare raadpleging [EBGL art. 6, 10 en 18].....	9
II.3.	Inhoudelijke vereisten.....	11
II.3.1.	Transparantie, niet-discriminatie en evenredigheid [TRDE art. 1.2.4]	11
II.3.2.	Vereisten wat betreft aggregatie van verbruiksinstallaties, energieopslaginstallaties en elektriciteitsopwekkingsinstallaties [EBGL art. 18]	13
II.4.	Conclusie	14
	Beschikbaar gedeelte	15

I. Inleiding

I.1. Aanleiding

Artikel 5 (4) van de Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing¹ (hierna afgekort: “EBGL”) bepaalt dat de voorwaarden voor balancing, zoals vastgelegd in artikel 18 van de EBGL, ter goedkeuring voorgelegd moeten worden aan alle regulerende instanties van elke betrokken lidstaat.

De VREG is bevoegd voor zover deze voorwaarden de gewestelijke bevoegdheden raken of betreffen. Aangezien in de nieuwe versie van de “Voorwaarden voor de aanbieders van balanceringsdiensten voor Frequentieherstelreserves met automatische activering” (aFRR) (hierna afgekort: “T&C BSP aFRR”) specifieke bepalingen voor de deelname van laagspanningsflexibiliteit zijn opgenomen, vereist dit contract de goedkeuring van de VREG, voor wat betreft de gewestelijke aspecten ervan.

De VREG verzocht ELIA daarom per brief op 3 juni 2024 om de T&C BSP aFRR ter goedkeuring bij hem in te dienen. ELIA legde daarop op 5 juni 2024 het voorstel tot wijziging van deze type-overeenkomst ter goedkeuring voor bij de VREG.

Dit voorstel werd eerder, op 31 mei 2024, reeds ter goedkeuring voorgelegd bij de CREG.

I.2. Wettelijk kader

I.2.1. Europeesrechtelijke regels

Artikel 5 EBGL stelt dat (onder meer) de **voorwaarden voor balancing ter goedkeuring** moeten worden voorgelegd aan alle regulerende instanties van de betrokken lidstaat.

Artikel 5. Goedkeuring van voorwaarden en methodologieën van TSB's

1. **Elke relevante regulerende instantie** overeenkomstig artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG **keurt de voorwaarden of methodologieën goed** die overeenkomstig de leden 2, 3 en 4 door TSB's worden opgesteld.
2. De voorstellen voor de volgende voorwaarden of methodologieën worden ter goedkeuring voorgelegd aan alle regulerende instanties
[...]
4. De voorstellen voor de volgende voorwaarden of methodologieën worden per geval **ter goedkeuring voorgelegd aan alle regulerende instanties van elke betrokken lidstaat:**
 - a) de vrijstelling van de verplichting om informatie bekend te maken over de prijzen in balanceringsenergiebiedingen of balanceringscapaciteitsbiedingen omdat de TSB vreest dat dit tot marktmisbruik kan leiden, zoals bepaald in artikel 12, lid 4;
 - b) voor zover van toepassing, de methodologie voor de toewijzing van kosten die voortvloeien uit acties die door DSB's zijn ondernomen, zoals bepaald in artikel 15, lid 3;
 - c) **de voorwaarden voor balancing**, zoals bepaald in **artikel 18**;
 - d) de definitie en het gebruik van specifieke producten overeenkomstig artikel 26, lid 1;

¹ Verord. Comm. nr. 2017/2195, 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing, *Pb.L.* 28 november 2017, afl. 312, 6.

- e) de beperking van het aantal biedingen die naar de Europese platforms worden doorgestuurd overeenkomstig artikel 29, lid 10;
- f) de vrijstelling voor de afzonderlijke inkoop van balanceringscapaciteit voor op- en afregeling overeenkomstig artikel 32, lid 3;
- g) voor zover van toepassing, het aanvullende verrekeningsmechanisme — dat los staat van de onbalansverrekening — voor de verrekening van de inkoopkosten van balanceringscapaciteit, de administratieve kosten en andere kosten met betrekking tot balanceringscapaciteit met BRP's, zoals bepaald in artikel 44, lid 3;
- h) de vrijstellingen van een of meer bepalingen van deze verordening, zoals bepaald in artikel 62, lid 2;
- i) de kosten met betrekking tot de verplichtingen die worden opgelegd aan systeembeheerders of derden aan wie verantwoordelijkheden zijn toegewezen overeenkomstig deze verordening, overeenkomstig artikel 8, lid 1;
- de lidstaten kunnen een advies over deze voorstellen indienen bij de desbetreffende regulerende instantie.
[...]

Artikel 6(3) EBGL voorziet in de mogelijkheid tot een **verzoek tot wijziging** van de voorwaarden voor balanceringscapaciteit, **uitgaand van de transmissienetbeheerder**.

Artikel 6. Wijzigingen van voorwaarden of methodologieën van TSB's

[...]

3. De TSB's die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een voorstel voor voorwaarden of methodologieën, of de regulerende instanties die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling daarvan overeenkomstig artikel 5, leden 2, 3 en 4, **kunnen verzoeken die voorwaarden of methodologieën te wijzigen**. De voorstellen voor wijzigingen van de voorwaarden of methodologieën worden **overeenkomstig de procedure van artikel 10 ter raadpleging voorgelegd** en worden **goedgekeurd overeenkomstig de in de artikelen 4 en 5 uiteengezette procedure**.

Datzelfde **artikel 6(3) EBGL** bevat ook **procedurele voorschriften** voor een dergelijke wijziging. Er moet meer bepaald een **consultatie** plaatsvinden conform de voorschriften van **artikel 10 EBGL**.

Artikel. 10 Openbare raadpleging

1. De TSB's die overeenkomstig deze verordening verantwoordelijk zijn voor het indienen van voorstellen voor voorwaarden of methodologieën of voor de wijziging daarvan overeenkomstig deze verordening, raadplegen de belanghebbenden, inclusief de relevante autoriteiten van elke lidstaat, over de ontwerpvoorstellen voor voorwaarden of methodologieën en andere uitvoeringsmaatregelen; een dergelijke raadpleging duurt minstens één maand.
2. De **raadpleging duurt minstens één maand**, behalve voor de ontwerpvoorstellen overeenkomstig de punten a), b), c), d), e), f), g), h) en j) van artikel 5, lid 2, waarvoor de raadpleging minstens twee maanden duurt.
3. Minstens voor de voorstellen overeenkomstig de punten a), b), c), d), e), f), g) en j) van artikel 5, lid 2, wordt op Europees niveau een openbare raadpleging gehouden.
4. Minstens voor de voorstellen overeenkomstig de punten a), b), c), d), e), f), g), h), i), n) en o) van artikel 5, lid 3, wordt op het desbetreffende regionale niveau een openbare raadpleging gehouden.
5. Minstens voor de voorstellen overeenkomstig de punten a), b), c), d), e), f), g) en i) van artikel 5, lid 4, wordt in elke betrokken lidstaat een **openbare raadpleging** gehouden.
6. De TSB's die verantwoordelijk zijn voor het voorstel voor voorwaarden of methodologieën houden voorafgaand aan de indiening van dat voorstel ter goedkeuring door de regulerende instantie **rekening met de standpunten van de belanghebbenden zoals die naar voren zijn gekomen in de raadpleging** overeenkomstig de leden 2 tot en met 5. In alle gevallen wordt bij de indiening van een voorstel voor voorwaarden of methodologieën een **deugdelijke rechtvaardiging voor het al dan niet in dat voorstel opnemen van de uit de raadpleging voortgekomen standpunten** gegeven; deze rechtvaardiging wordt tijdig, voorafgaand aan of gelijktijdig met de publicatie van het voorstel voor voorwaarden of methodologieën, **gepubliceerd**.

Artikel 18 EBGL legt bijkomende procedurele en inhoudelijke vereisten op voor de voorwaarden voor aanbieders van balanceringsdiensten (“balancing service providers”, hierna afgekort: “BSP’s”):

1. Uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van deze verordening stellen de TSB's van een lidstaat, voor alle programmeringszones van die lidstaat, een voorstel op betreffende:

- a) de **voorwaarden voor BSP's**;
- b) de voorwaarden voor BRP's.

Wanneer een LFC-zone bestaat uit twee of meer TSB's, kunnen alle TSB's van die LFC-zone een gemeenschappelijk voorstel opstellen, voor zover de relevante regulerende instanties dit goedkeuren.

2. De in lid 1 bedoelde voorwaarden omvatten ook de regels voor de opschorting en herneming van marktactiviteiten overeenkomstig artikel 36 van Verordening (EU) 2017/2196, en de regels voor verrekening in geval van marktopschorting overeenkomstig artikel 39 van Verordening (EU) 2017/2196, zodra deze zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EU) 2017/2196.

3. Elke TSB gaat bij de opstelling van voorstellen voor voorwaarden voor BSP's en BRP's als volgt te werk:

- a) hij pleegt overleg met de TSB's en DSB's die gevolgen kunnen ondervinden van die voorwaarden;
- b) hij neemt het kader voor de oprichting van Europese platforms voor de uitwisseling van balanceringsenergie en voor onbalansnetting, overeenkomstig de artikelen 19, 20, 21 en 22, in acht;
- c) hij betreft andere DSB's en andere belanghebbenden bij de opstelling van het voorstel en houdt rekening met hun standpunten, onverminderd de openbare raadpleging overeenkomstig artikel 10.

4. De **voorwaarden voor BSP's**:

- a) bevatten redelijke en gerechtvaardigde eisen voor het aanbieden van balanceringsdiensten;
- b) maken het mogelijk verbruikersinstallaties, energieopslaginstallaties en elektriciteitsopwekkingsinstallaties te aggregeren in een programmeringszone om balanceringsdiensten aan te bieden onder de in lid 5, onder c), vermelde voorwaarden;
- c) stellen eigenaars van verbruikersinstallaties, derde partijen, eigenaars van installaties voor de opwekking van conventionele en hernieuwbare energie en eigenaars van energieopslaginstallaties in staat om BSP's te worden;
- d) schrijven voor dat elke balanceringsenergiebieding van een BSP wordt toegewezen aan één of meer BRP's om de berekening van een onbalans overeenkomstig artikel 49 mogelijk te maken.

5. De **voorwaarden voor BSP's** bevatten het volgende:

- a) de regels voor het kwalificatieproces dat moet worden doorlopen om een BSP te worden overeenkomstig artikel 16;
- b) de regels, eisen en termijnen voor de inkoop en overdracht van balanceringscapaciteit overeenkomstig de artikelen 32, 33 en 34;
- c) de regels en voorwaarden om verbruikersinstallaties, energieopslaginstallaties en elektriciteitsopwekkingsinstallaties in een programmeringszone samen te voegen teneinde een BSP te worden;
- d) de eisen betreffende de gegevens en informatie die aan de connecterende TSB en, voor zover relevant, aan de reserveconnecterende DSB moeten worden verstrekt tijdens het prekwalificatieproces en de werking van de balanceringsmarkt;
- e) de regels en voorwaarden voor de toewijzing van elke balanceringsenergiebieding van een BSP aan één of meer BRP's overeenkomstig lid 4, onder d);
- f) de eisen betreffende de gegevens en informatie die aan de connecterende TSB en, voor zover relevant, aan de reserveconnecterende DSB moeten worden verstrekt om de verlening van balanceringsdiensten overeenkomstig artikel 154, leden 1 en 8, artikel 158, lid 1, onder e), artikel 158, lid 4, onder b), artikel 161, lid 1, onder f), en artikel 161, lid 4, onder b), van Verordening (EU) 2017/1485 te evalueren;
- g) de definitie van een locatie voor elk standaardproduct en elk specifiek product, rekening houdend met lid 5, onder c);
- h) de regels voor het bepalen van het volume aan balanceringsenergie dat moet worden verrekend met de BSP, overeenkomstig artikel 45;
- i) de regels voor de verrekening van BSP's, overeenkomstig hoofdstukken 2 en 5 van titel V;
- j) een maximumperiode voor de voltooiing van de verrekening van balanceringsenergie met een BSP, overeenkomstig artikel 45, voor elke periode voor onbalansverrekening;
- k) de gevolgen van de niet-naleving van de voorwaarden die van toepassing zijn op BSP's.

6. De voorwaarden voor BRP's bevatten het volgende:

- a) de definitie van balanceringsverantwoordelijkheid voor elke connectie, op zodanige wijze dat hiaten of overlappings in de balanceringsverantwoordelijkheid van de verschillende marktpartijen die diensten verlenen aan die connectie worden vermeden;
 - b) de eisen waaraan moet worden voldaan om BRP te worden;
 - c) de eis dat alle BRP's financieel aansprakelijk zijn voor hun onbalansen, en dat de onbalansen worden verrekend met de connecterende TSB;
 - d) de eisen inzake de gegevens en informatie die aan de connecterende TSB moeten worden verstrekt voor het berekenen van de onbalansen;
 - e) de regels die BRP's moeten volgen om hun programma's te wijzigen vóór en na de gate-sluitingstijd van de intradaymarkt overeenkomstig leden 3 en 4 van artikel 17;
 - f) de regels voor de verrekening van BRP's, overeenkomstig hoofdstuk 4 van titel V;
 - g) de afbakening van een onbalanszone overeenkomstig artikel 54, lid 2, en een onbalansprijszone;
 - h) een maximumperiode voor de voltooiing van de verrekening van onbalansen met BRP's voor elke periode voor onbalansverrekening overeenkomstig artikel 54;
 - i) de gevolgen van de niet-naleving van de voorwaarden die van toepassing zijn op BRP's;
 - j) een verplichting voor BRP's om alle wijzigingen van de positie in te dienen bij de connecterende TSB;
 - k) de verrekeningsregels overeenkomstig de artikelen 52, 53, 54 en 55;
 - l) voor zover deze bestaan, de bepalingen voor de uitsluiting van onbalansen van de onbalansverrekening als deze verband houden met de invoering van rampingbeperkingen om deterministische frequentieafwijkingen te beperken overeenkomstig artikel 137, lid 4, van Verordening (EU) 2017/1485.
- [...]

Uit artikel 18 EBGL filtert de VREG volgende aspecten als aspecten die raken aan de gewestelijke bevoegdheden:

- *Het overleg tussen de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders die gevolgen kunnen ondervinden van de voorwaarden (art. 18 (3), a);*
- *Het betrekken door de transmissienetbeheerder van de distributienetbeheerders en andere belanghebbenden bij de opstelling van het voorstel en het rekening houden met hun standpunten (art. 18 (3), c);*
- *Aggregatie van laagspanningsflexibiliteit (art. 18 (5), c);*
- *Informatieverstrekking aan reserve-connecterende DNB tijdens het prekwalificatieproces en de werking van de balanceringsmarkt (art. 18 (5), d en f).*

De overige toetsingsgronden en criteria raken niet aan de gewestelijke aspecten van de bevoegdheidsverdeling, en deze laat de VREG dan ook ter beoordeling aan de CREG.

1.2.2. Gewestelijke regelgeving

Artikel 1.2.4 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest² (hierna afgekort: “**TRDE**”) vormt het kader voor de goedkeuringsbevoegdheid van de VREG.

§1. [...]

§2. *Alle modelcontracten [...] alsook elke wijziging daaraan, moeten voldoende ruim voorafgaand aan de beoogde inwerkingtreding ervan overgemaakt worden aan de VREG.*

² VREG, Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, BS 13 april 2023, https://www.vreg.be/sites/default/files/document/bijlage_1_trde_2023.pdf.

§3. De voorwaarden voor de aansluiting op of de toegang tot het elektriciteitsdistributienet, vervat in documenten, vermeld in §2, zijn onderworpen aan de voorafgaandelijke **goedkeuring** van de VREG volgens de procedure bepaald in §5. De VREG kan deze voorwaarden voor de aansluiting op of de toegang tot het elektriciteitsdistributienet bovendien te allen tijde, al dan niet op verzoek van belanghebbenden, op eigen initiatief wijzigen of laten wijzigen volgens de procedure bepaald in §6.

[...]

De VREG gaat na of de voorwaarden **transparant, niet-discriminerend en evenredig** zijn.

§5. [...] De VREG neemt binnen een **redelijke termijn** na ontvangst van het voorstel een beslissing tot goedkeuring, tot verzoek om herziening van het voorstel, of tot weigering van de goedkeuring. Pas na goedkeuring door de VREG kunnen de voorwaarden in werking treden.

I.3. Voorafgaand traject

De beoogde wijzigingen aan de T&C BSP aFRR werden door ELIA besproken met de stakeholders tijdens twee workshops binnen de Working Group Balancing, die doorgingen op 19 september 2023³ en 12 oktober 2023.⁴

Eind februari 2024 lanceerde ELIA een “Openbare raadpleging van het voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR”, waarbij de consultatieperiode liep van woensdag 28 februari 2024 tot en met vrijdag 29 maart 2024.⁵ Op de consultatiepagina nodigt ELIA alle belanghebbenden uit om “eventuele opmerkingen en suggesties te formuleren op de voor raadpleging voorgelegde documenten”. De voor raadpleging voorgelegde documenten omvatten een voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR, alsook een bijhorende toelichtingsnota.

ELIA legde het voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR vervolgens op 31 mei 2024 ter goedkeuring voor aan de CREG.

De VREG verzocht ELIA per brief op 3 juni 2024 om het voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR ook bij hem ter goedkeuring in te dienen (aangezien in dit voorstel tot wijziging specifieke bepalingen voor de deelname van laagspanningsflexibiliteit zijn opgenomen). ELIA legde het voorstel op 5 juni 2024 ter goedkeuring voor aan de VREG, voor wat betreft de mogelijke elementen die binnen zijn bevoegdheid vallen.

I.4. Voorwerp

Na afloop van de door hem georganiseerde consultatie, maakte ELIA per brief van 5 juni 2024 een voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR over aan de VREG, tezamen met de bijhorende toelichtingsnota en het consultatieverslag.

Dit voorstel tot wijziging omvat:

- wijzigingen gerelateerd aan de aansluiting met het aFRR Platform (PICASSO);
- wijzigingen gerelateerd aan de vermindering van de volledige activeringstijd (FAT) van 7,5 minuten naar 5 minuten;

³ <https://www.elia.be/en/users-group/workshop-wg-balancing/20230919-workshop-wg-balancing>

⁴ <https://www.elia.be/en/users-group/workshop-wg-balancing/20231012-workshop-wg-balancing-1>

⁵ https://www.elia.be/en/public-consultation/20240228_public-consultation-on-the-proposal-for-amendment-to-the-tc-bsp-afr

- wijzigingen gerelateerd aan het houden van de aFRR capaciteitsveilingen in D-1 in plaats van D-2;
- wijzigingen gerelateerd aan de methode voor de activatie van aFRR energiebiedingen;
- wijzigingen gerelateerd aan het aanbieden van de mogelijkheid om een real-time baseline te gebruiken;
- wijzigingen gerelateerd aan de deelname van leveringspunten op laagspanning;
- wijzigingen gerelateerd aan het mogelijk maken van een toekomstige toepassing van Energieoverdracht voor het aFRR marktsegment;
- een reeks andere en kleinere wijzigingen.

Dit op 5 juni 2024 ingediende voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR vormt het voorwerp van deze beslissing, voor wat betreft de elementen die binnen de goedkeuringsbevoegdheid van de VREG vallen. De focus ligt hierbij hoofdzakelijk op de wijzigingen gerelateerd aan de deelname van leveringspunten op laagspanning.

II. Analyse en beoordeling

II.1. Beoordelingsbevoegdheid VREG

In geval van een goedkeuringsbevoegdheid gaat de goedkeurende overheid na of de goed te keuren akte overeenstemt met de regelgeving en conform is met het algemeen belang.

Concreet houdt dit in dit geval in dat de VREG nagaat of het ter goedkeuring voorliggende voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR conform de toepasselijke energieregelgeving is (en dit binnen de gewestelijke aspecten van de bevoegdheidsverdeling). In het bijzonder toetst de VREG of de ter goedkeuring voorliggende T&C BSP aFRR al dan niet voldoen aan de vereisten opgenomen in artikel 6(3), artikel 10 en artikel 18 van de EBGL en in artikel 1.2.4 van het TRDE, voor zover deze raken aan de gewestelijke bevoegdheden. De aanpassingen die geen betrekking hebben op gewestelijke bevoegdheden zijn niet het voorwerp van deze beslissing, die hieromtrent dan ook geen beoordeling bevat.

II.2. Procedurele vereisten

II.2.1. Vereisten wat betreft betrokkenheid distributienetbeheerders en belanghebbenden [EBGL art. 18]

Artikel 18 EBGL legt op dat de transmissienetbeheerder de **distributienetbeheerders en belanghebbenden moet betrekken bij de opstelling van het voorstel**, en dat hij moet rekening houden met hun standpunten.

ELIA kwam tegemoet aan deze vereiste via de twee publieke overlegmomenten in de context van de Working Group Balancing, op 19 september 2023 en 12 oktober 2023, voorafgaand aan de publieke consultatie. De VREG beschouwt deze vereiste dan ook als **voldaan**.

II.2.2. Vereisten wat betreft openbare raadpleging [EBGL art. 6, 10 en 18]

Artikel 6(3) en artikel 10 EBGL leggen op dat er een openbare raadpleging moet plaats vinden, die minstens één maand moet duren, en waarbij de transmissienetbeheerder **een deugdelijke rechtvaardiging** dient te publiceren voor het al dan niet meenemen van de uit de raadpleging voortgekomen standpunt. Daarnaast legt artikel 18 EBGL op dat de transmissienetbeheerder andere belanghebbenden moet betrekken bij de opstelling van het voorstel, en dat hij moet rekening houden met hun standpunten.

Zoals vereist vond er een publieke consultatie plaats die liep van 28 februari tot en met 29 maart 2024. Hiermee werd voldaan aan de consultatievereiste, en de minimaal vereiste consultatieduur van 1 maand.

Een consultatieverslag werd overgemaakt aan de VREG en is tevens publiek beschikbaar via de website van Elia.⁶ Dit verslag bevat een rechtvaardiging voor het al dan niet in het voorstel opnemen van de uit de consultatie voortgekomen standpunten.

⁶ https://www.elia.be/-/media/project/elia/elia-site/public-consultations/2024/20240228_public-consultation-tc-bsp-afrr/non-confidential_consultation_report_tc_bsp_afrr_incl_annexes.pdf

De VREG wenst een aantal zaken op te merken m.b.t. de consultatiereacties en de bijhorende antwoorden van ELIA.

De opmerkingen van Fluvius geven aan dat sommige **specifieke modaliteiten van toepassing op distributiegekoppelde assets niet altijd voldoende transparant** naar voren lijken te komen in de T&C BSP aFRR.

Zo worden de specifieke metering vereisten voor aFRR-dienstverleningspunten aangesloten op het distributienet onvoldoende duidelijk vermeld. ELIA verwijst immers enkel naar het FSP-DNB contract, hoewel er bijkomende vereisten vermeld worden in het Synergrid technisch voorschrift C8/06 *"Algemene technische vereisten Meetsysteem en Gateway voor een aFRR-dienstleveringspunt aangesloten op het Distributienet"*. Aangezien ELIA voor wat betreft leveringspunten op het ELIA-Net of in een CDS ook specifiek doorverwijst naar het document *"General technical requirements for private measurement"*, vindt de VREG het logisch om deze analogie door te trekken voor leveringspunten op het Publiek Distributienet, en ook daar expliciet naar alle geldende documentatie te verwijzen. De VREG erkent – zoals aangehaald door ELIA – dat het FSP-DNB contract inderdaad een doorverwijzing naar het technisch voorschrift C8/06 bevat, maar pleit ervoor om marktpartijen op een zo transparant en coherent mogelijke wijze op de hoogte te stellen van alle geldende regels, zonder dat marktpartijen zelf nog alle verschillende kruisverwijzingen doorheen de verschillende documenten bij elkaar moeten zoeken. De VREG vraagt dan ook – net als Fluvius in zijn consultatiereactie – om nog een specifieke verwijzing naar het technisch voorschrift C8/06 op te nemen in Bijlage 3.B.

Ook wat betreft de specifieke regels inzake energieoverdracht voor laagspanningsflexibiliteit geldt een gelijkaardige bedenking. In de T&C BSP aFRR worden alle mogelijke opties qua implementatie van energieoverdracht in hun algemeenheid beschreven vanuit het federale standpunt. Hierbij wordt voorbij gegaan aan het feit dat leveringspunten op laagspanning momenteel zijn uitgesloten voor marktsituaties met energieoverdracht. ELIA vermeldt in de toelichtingsnota en in het consultatierapport wel dat de T&C BSP aFRR op zichzelf onvoldoende zijn, en dat de daadwerkelijke implementatie van energieoverdracht bepaald wordt door de *"Regels voor de organisatie van de Energieoverdracht"*, waarin alle specifieke modaliteiten beschreven worden, en op die manier de algemeenheden uit de T&C BSP aFRR inperken/vormgeven. De VREG begrijpt dat ELIA geen aan verandering onderworpen regels expliciet wil opnemen in het contract, om zo te vermijden dat de T&C BSP aFRR nogmaals aangepast zouden moeten worden na een wijziging van de regels omtrent energieoverdracht. Anderzijds geldt ook hier het argument dat marktpartijen op een zo transparant en coherent mogelijke wijze op de hoogte gesteld moeten worden van alle geldende regels, en dat de draagwijdte van aangeleverde informatie duidelijk moet zijn. De VREG pleit er daarom voor om voetnoot 4 in artikel II.4 aan te passen als volgt: *"De daadwerkelijke toepasbaarheid van de in dit contract in hun algemeenheid opgelijste marktsituaties met/zonder energieoverdracht wordt vastgelegd in de ToE rules"*. De VREG wenst tot slot te benadrukken dat de beoordeling van de VREG van de zeer algemene beschrijving van de voorwaarden in verband met energieoverdracht in het voorliggende voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR geen voorafname is op een eventuele beoordeling door de VREG van de *"Regels voor de organisatie van de Energieoverdracht"* of enige wijziging daaraan.

Daarnaast lijkt ELIA enkele **terechte opmerkingen** van Fluvius **zonder grondige redenen naast zich neer te leggen**. Zo vraagt Fluvius aan ELIA om de definitie van een *"aFRR Groep van Laagspannings-Leveringspunten"* in de T&C BSP aFRR te conformeren aan de definitie van een *"aFRR Low-Voltage Delivery Point Group"* die reeds ingeschreven staat in de Marktgid Flexibiliteit 2.1, of om naar deze definitie te verwijzen. Deze suggestie wordt echter niet door ELIA gevolgd, die er in plaats daarvan voor kiest om een eigen definitie in te voeren.

Daarnaast kaart Fluvius ook aan dat er geen leveringspunten zijn opgenomen in het FSP-DNB contract, in tegenstelling tot wat er in de definitie van het "FSP-DSO-Contract" en van een "Pool" in de T&C BSP aFRR geponeerd wordt. Het FSP-DNB contract vermeldt louter de procedure voor het samenstellen of wijzigen van een pool. De pool zelf wordt bijgehouden in het webportaal van de Flex Data Hub. De VREG vraagt dan ook om deze definities te corrigeren, zoals ook reeds door Fluvius gevraagd werd tijdens de consultatie.

Tot slot, als antwoord op de consultatiereacties van FEBEG en Centrica die barrières voor laagspanningsflexibiliteit aankaarten (onder meer wat betreft de prekwificatie, en de communicatie- en meetvereisten)⁷, erkent ELIA dat de huidige wijziging aan de T&C BSP aFRR slechts een eerste stap vormt in de openstelling van aFRR naar laagspanning. ELIA bevestigt daarbij dat er verdere ervaring moet opgebouwd worden met het laagspanningssegment, en dat er verdere inspanningen geleverd moeten worden om eventuele **barrières voor laagspanningsklanten weg te nemen**, om zo een positieve business case te garanderen. Hoewel ELIA zijn engagement hiervoor benadrukt in zijn reacties, wenst de VREG dit **engagement verder geconcretiseerd** te zien. De VREG vraagt ELIA daarom om een return on experience uit te voeren, met een (her)evaluatie en (her)identificatie van de barrières, en een uitwerking van een actieplan met tijdlijn en ambitieniveau om deze barrières op te heffen. De VREG verzoekt Elia om een **evaluatie rapport** van deze *return on experience* in te dienen ten laatste 1 jaar na de inwerkingtreding van het voorliggende voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR en dit samen met een nieuwe versie van de T&C BSP aFRR indien de *return on experience* hiertoe noodzaakt.

Gegeven bovenstaande overwegingen, beschouwt de VREG deze procedurele vereiste als **voldaan**, mits Elia rekening houdt met de opmerkingen van de VREG.

II.3. Inhoudelijke vereisten

II.3.1. Transparantie, niet-discriminatie en evenredigheid [TRDE art. 1.2.4]

- *Transparantie*

Transparantie in het kader van het bestuur is gericht op de visibiliteit, de publieke beschikbaarheid en de toegankelijkheid van documenten die verband houden met het optreden van de overheid.⁸ Vooralsnog bestaat er in het Belgisch bestuursrecht geen algemeen aanvaard transparantiebeginsel ten aanzien van alle besturen. In het Europees recht daarentegen spreekt men evenwel veelal van het 'transparantiebeginsel', als algemeen rechtsbeginsel.⁹ Ten aanzien van de netbeheerders worden binnen het Europese energierecht dan ook frequent eisen inzake transparantie opgelegd.¹⁰

⁷ Specifiek voor warmtepompen aangesloten op laagspanning kaart FEBEG ook de vereiste FAT van 5 minuten aan als een belemmering tot deelname.

⁸ M. LODGE en L. STIRTON, "Accountability in the regulatory state" in R. BALDWIN, M. CAVE en M. LODGE (eds), *The Oxford Handbook of Regulation*, Oxford, Oxford University Press, 2010, (349) 352.

⁹ Dat het transparantiebeginsel gezien wordt als een algemeen rechtsbeginsel kan worden afgeleid uit de rechtspraak van het Hof van Justitie, zie bij wijze van voorbeeld HvJ 13 september 2007, nr. C-260/04, ECLI:EU:C:2007:508.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld art. 13 van de Elektriciteitsverordening (2019/943): 1. Redispatching van productie en redispatching van vraagrespon is gebaseerd op objectieve, *transparante* en niet-discriminerende criteria. Redispatching staat open voor alle productietechnologieën, energieopslag en alle vraagrespon, met inbegrip van deze die in andere lidstaten zijn gevestigd, tenzij dit uit technisch oogpunt niet haalbaar is. Zie verder ook art. 31(5) Vierde Elektriciteitsrichtlijn: Distributiesysteembeheerders fungeren als neutrale marktfacilitators door de energie in te kopen die zij gebruiken om energieverliezen te dekken en te voorzien in de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in hun systeem, volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, wanneer zij deze functie vervullen, en artikel 31(6): 6. Wanneer een distributiesysteembeheerder verantwoordelijk is voor de aankoop van

Hoewel ook binnen het EU-recht een algemeen aanvaarde definitie van het transparantiebeginsel ontbreekt, kan men bij het transparantiebeginsel inzake publiekrecht toch aannemen dat het steeds betrekking heeft op de *beschikbaarheid*, de *toegankelijkheid* en de *duidelijkheid van informatie* over overheidshandelen.¹¹ Het kan betrekking hebben op (de toegang tot) concrete bij de overheid berustende documenten, maar het kan ook gaan om *procedures waarvan duidelijk moet zijn hoe ze zullen verlopen*, of eisen die gesteld worden aan burgers en die helder moeten worden gecommuniceerd.¹²

Voor de beoordeling van de transparantie, verwijzen we naar de bespreking onder Sectie II.2.2, en meer bepaald naar de bedenkingen van de VREG omtrent de transparantie van de specifieke modaliteiten van toepassing op distributiegekoppelde assets.

Op basis van bovenstaande bedenkingen concludeert de VREG dat de vereiste van transparantie **voldaan** is, mits ELIA rekening houdt met de opmerkingen van de VREG.

- *Niet-discriminatie*

In zijn meest gehanteerde betekenis wordt het gelijkheidsbeginsel geformuleerd als een vereiste van materiële gelijkheid, met oog voor differentiatie.¹³ Volgens vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof kan de gelijkheidstoets als volgt geformuleerd worden: *“De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel;”*¹⁴ Omgekeerd mogen wezenlijk verschillende categorieën van personen niet identiek behandeld worden, behoudens redelijke verantwoording.¹⁵

De VREG stelt vast dat aan deze vereiste lijkt te zijn **voldaan**.

producten en diensten die nodig zijn voor een efficiënt, betrouwbaar en veilig beheer van het distributiesysteem, zijn de *regels* die hij daartoe vaststelt objectief, *transparant* en niet-discriminerend, en worden deze opgesteld in overleg met de transmissiesysteembeheerders en andere relevante marktdeelnemers; en artikel 31(7): Bij het verrichten van de in lid 6 bedoelde taken koopt de distributiesysteembeheerder de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten aan die nodig zijn voor zijn systeem, volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgerichte procedures [...]. Zie ook artikel 32(1): De distributiesysteembeheerders kopen dergelijke diensten aan volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, tenzij de regulerende instanties hebben vastgesteld dat de aankoop van dergelijke diensten economisch niet efficiënt is of dat een dergelijk aankoop zou leiden tot ernstige marktverstoringen of meer congestie.

¹¹ A. BUIJZE, “Waarom het transparantiebeginsel maar niet transparant wil worden”, *NtER* 2011, nr. 7, 241.

¹² A.W.G.J. Buijze en R.J.G.M. Widdershoven, ‘De Awb en EU-recht: het transparantiebeginsel’, in: T. Barkhuysen, W. den Ouden en J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, Den Haag, Boom Juridische uitgevers 2010, p. 589-607.

¹³ P.POPELIER, *Procederen voor het Grondwettelijk Hof*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 103.

¹⁴ P.POPELIER, *Procederen voor het Grondwettelijk Hof*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 103, met verwijzing naar het arrest Arbitragehof, 13 oktober 1989, nr. 23/89 (Biorim).

¹⁵ Zie bijvoorbeeld GwH, 19 september 2007, nr. 115/2007.

- *Evenredigheid*

Met het beginsel wordt bedoeld dat elke uitoefening van bevoegdheid door welke overheid ook met terughoudendheid moet plaatsvinden, d.w.z. alleen wanneer zij *nuttig en noodzakelijk* is voor de verwezenlijking van het met de bevoegdheid *nagestreefde doel* en wanneer het ermee bereikte resultaat *niet buiten verhouding staat tot het nadeel* dat met die bevoegdheidsuitoefening aan een ander beschermenswaardig belang of aan een andere bevoegdheidsfeer wordt berokkend. In het criterium ligt een drievoudige standaard besloten. In de eerste plaats moet de uitoefening van bevoegdheid *nuttig en relevant* zijn, d.w.z. zij moet de doelstelling waarvoor ze gegeven is, helpen verwezenlijken. Verder moet zij *noodzakelijk en onmisbaar* zijn, in die zin dat, wanneer de bevoegdheid op verschillende manieren kan worden gebruikt die alle even nuttig zijn om het gestelde doel te (helpen) verwezenlijken, die vorm van bevoegdheidsuitoefening moet worden verkozen die het *minst nadeel* toebrengt aan een ander beschermenswaardig doel of belang. Ten slotte moet de bevoegdheidsuitoefening *proportioneel* zijn, d.w.z. dat het nadeel dat aan een ander beschermenswaardig doel of belang wordt toegebracht, niet onevenredig groot is vergeleken met het voordeel dat de uitoefening van bevoegdheid voor de ermee nagestreefde doelstelling oplevert.¹⁶

De VREG stelt vast dat aan deze vereiste lijkt te zijn **voldaan**.

II.3.2. Vereisten wat betreft aggregatie van verbruiksinstallaties, energieopslaginstallaties en elektriciteitsopwekkingsinstallaties [EBGL art. 18]

Artikel 18 EBGL legt op dat de voorwaarden voor de BSP's onder meer de regels en voorwaarden moeten bevatten om verbruikersinstallaties, energieopslaginstallaties en elektriciteitsopwekkingsinstallaties in een programmeringszone samen te voegen teneinde een BSP te worden.

De VREG focust hierbij specifiek op het invoeren van het concept van een "**aFRR Groep van Laagspannings-Leveringspunten**", dat in de mogelijkheid voorziet om laagspanningsklanten geaggregeerd te laten deelnemen aan de aFRR markt. ELIA legt hierbij op dat de minimale grootte van een dergelijke groep 0,1 MW moet bedragen. De VREG merkt op dat er tijdens de consultatie geen enkele marktpartij bezwaar heeft gemaakt over deze minimaal vereiste grootte. BSTOR opperde daarentegen wel om de granulariteit van de capaciteits- en energiebiedingen te verlagen naar 0,1 MW (met behoud van de minimale biedgrootte van 1 MW) om een maximale deelname te faciliteren. De VREG begrijpt deze vraag, maar begrijpt ook de keuze van ELIA om zich wat betreft de granulariteit van de biedingen (momenteel – in afwachting van eventuele nieuwe regels, onder meer in de context van de "*Network Code Demand Response*") te conformeren aan de vereisten uit het "*Implementation framework for the European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with automatic activation*" voor wat betreft aFRR energiebiedingen, en dus een granulariteit van 1 MW te behouden.

Elia heeft bijgevolg aan deze vereiste **voldaan**. De VREG wijst evenwel nogmaals op zijn opmerking wat betreft het opheffen van de barrières voor laagspanningsflexibiliteit, zoals besproken onder Sectie II.2.2.

¹⁶ W. VAN GERVEN, DE BEGINSELEN, SUBSIDIARITEIT, EVENREDIGHEID EN SAMENWERKING, IN HET EUROPESE GEMEENSCHAPSRECHT, RW 1991-1992- nr. 36- 9 mei 1992.

II.4. Conclusie

De voorliggende wijzigingen aan de T&C BSP aFRR, ressorterend onder de **bevoegdheid van de VREG**, worden **goedgekeurd**. De belangrijkste wijzigingen betreffen evenwel wijzigingen die niet ressorteren onder de gewestelijke bevoegdheden, en bijgevolg ook niet onder de goedkeuringsbevoegdheid van de VREG; hiervan wordt enkel **akte** genomen.

Beschikbaar gedeelte

De VREG beslist:

Artikel 1. De wijzigingen aan de “Voorwaarden voor de aanbieders van balanceringsdiensten voor Frequentieherstelreserves met automatische activering (T&C BSP aFRR)”, ressorterende onder de gewestelijke bevoegdheid, **goed te keuren**;

Artikel 2. Dat Elia Transmission Belgium NV volgende **tekstuele verduidelijkingen** moet doorvoeren ter verbetering van de transparantie, alvorens Elia overgaat tot publicatie van de goedgekeurde wijzigingen op haar website:

- toevoegen van een specifieke verwijzing naar het technisch voorschrift C8/06 in Bijlage 3.B;
- aanpassen van voetnoot 4 in artikel II.4 als volgt: *“De daadwerkelijke toepasbaarheid van de in dit contract in hun algemeenheid opgelijste marktsituaties met/zonder energieoverdracht wordt vastgelegd in de ToE rules”*;
- *aanpassen van volgende definities:*
 - aFRR Groep van Laagspannings-Leveringspunten,
 - FSP-DSO-Contract,
 - Pool.

Artikel 3. Dat ELIA een **return on experience** dient uit te voeren, met een (her)evaluatie en (her)identificatie van de barrières voor laagspanningsflexibiliteit, en een uitwerking van een actieplan met tijdslijn en ambitieniveau om deze barrières op te heffen, en een bijhorend **evaluatierapport** dient in te dienen bij de VREG ten laatste 1 jaar na de inwerkingtreding van het voorliggende voorstel tot wijziging van de T&C BSP aFRR en dit samen met een **nieuwe versie** van de T&C BSP aFRR indien de *return on experience* hiertoe noodzaakt;

Artikel 4. Dat de beslissing in werking treedt op de dag van de publicatie op de website van de VREG.

Voor de VREG,

Sint-Joost-ten-Node

Digitally signed by
Pieterjan Renier
Ondertekend door: Pieterjan Renier (Signature)
Ondertekentijd: 23-8-2024 | 09:36:26 CEST
DocuSign C: BE
Uitgever: Citizen CA
F26A5D189DB443D892EFA7DB82D18350

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

Bijlagen:

- “Voorstel tot Wijziging T&C BSP aFRR”
- “Explanatory note on the public consultation of the proposal of amendments of the T&C BSP aFRR”